

GELIJKSCHAKELN FISCALE ONDERZOEKSBEVOEGDHEDEN

Anonieme bijdrage

Op dit ogenblik beschikken de diverse fiscale administraties (inkomstenbelastingen, btw, registratierechten, successierechten, douane...) over eigen onderzoeksbevoegdheden die staan omschreven in hun eigen fiscaal wetboek. De opvallendste verschillen zijn het actief zoekrecht in de douane (wat niet bestaat in andere fiscale wetboeken) en het bankgeheim in de inkomstenbelastingen (bestaat ook niet in andere fiscale wetboeken). Deze verschillen zorgen ervoor dat er nog steeds juridische bezwaren kunnen worden opgeworpen wanneer er gegevens worden doorgegeven van een fiscale administratie naar een zusteradministratie die deze gegevens niet met haar eigen bevoegdheden had kunnen bekomen.

Deze juridische bezwaren (die er bestaan vanuit het oogpunt van de machtsafwijding enerzijds maar ook van uit het oogpunt van de wetgeving inzake de bescherming van de persoonsgegevens) kunnen worden weggewerkt door de onderzoeksbevoegdheden van alle fiscale administraties gelijk te schakelen. Het bankgeheim dat Europees reeds zo onder druk staat, wordt daarom best afgeschaft. Anderzijds wordt de administratie van de douane met haar eigen uitgebreide onderzoeksbevoegdheden best ondergebracht bij het strafvorderingsrecht.

Motivering

Sinds de wet van 28 juli 1938 is er in alle fiscale wetboeken een verplichting ingeschreven voor alle overheden, dus ook alle fiscale overheden, om mee te werken aan de heffing van alle belastingen¹. Met name dienen de (fiscale) overheden alle gegevens ter beschikking te stellen die ze in hun bezit hebben met het oog op belastingheffing, wanneer deze worden opgevraagd door een (andere) fiscale administratie. Daarnaast werd door de wet van 28 juli 1938 in alle fiscale wetboeken voorzien dat de gegevens die een fiscale administratie van een andere (fiscale) overheid heeft bekomen ook kunnen worden ingeroepen door elke fiscale administratie met het oog op belastingheffing². Uit deze laatste regel leidde het Hof van Cassatie reeds lange tijd af dat gegevens niet alleen op verzoek, maar ook spontaan kunnen worden doorgegeven³.

Een heikel punt betreft het doorgeven van gegevens aan een fiscale administratie die deze gegevens met haar eigen onderzoeksbevoegdheden niet had kunnen bekomen. Dit gaf aanleiding tot tal van betwistingen⁴. Wat betreft het bankgeheim (doorgeven van informatie bekomen bij banken aan de administratie van de inkomstenbelastingen die deze informatie omwille van het bankgeheim niet zelf kon bekomen) heeft het Hof van

¹Voor de inkomstenbelastingen is dit artikel 327 WIB 1992.

²Voor de inkomstenbelasting is dit artikel 336 WIB 1992.

³Dat gebeurde bij voorbeeld in het arrest van het Hof van Cassatie van 28 mei 1993.

⁴zoals onder meer de betwistingen inzake KB-Lux waarbij de douane bij de grensovergang Luxemburg-België voertuigen doorzocht met het oog op het bekomen van documenten die alleen voor de administratie van de inkomstenbelastingen relevant waren

Cassatie gesteld dat dit niet kan⁵. Algemeen werd aanvaard dat het Hof van Cassatie hier gebruik had gemaakt van de rechtsfiguur van de ‘machtsafwendings’⁶.

Het doorgeven van informatie aan een zusteradministratie, die deze informatie met de eigen onderzoeksbevoegdheden niet kon bekomen, stuit nog op een andere juridisch bezwaar dat kan worden geput uit de Wet Verwerking Persoonsgegevens. Op grond van deze wet kunnen persoonsgegevens slechts “verder worden verwerkt” (lees: doorgegeven) in de mate dat dit verenigbaar is met de finaliteit van de oorspronkelijke gegevensinzameling. De onverenigbaarheid van de verdere verwerking wordt beoordeeld rekening houdende met de toepasselijke wettelijke en reglementaire bepalingen én met de redelijke verwachtingen van de betrokkene. De vraag rijst dus of de redelijke verwachting van de betrokkene niet wordt gefrustreerd als bijvoorbeeld de administratie van de directe belastingen een zusteradministratie voor de kar spant om bankgegevens te verzamelen waar zij zelf de hand niet op kan leggen wegens het bankgeheim?

Met de programmawet van 23 december 2009 heeft de wetgever aanpassingen aangebracht aan de artikelen 335 en 336 W.I.B. 1992 (en de analoge artikelen in andere fiscale wetboeken) met de bedoeling “alle obstakels om gegevensuitwisseling tussen fiscale administraties mogelijk te maken weg te werken”. In werkelijkheid gebeurde er niets meer dan te bevestigen wat al bestond, namelijk een meewerkplicht tussen administraties, die gegevens kunnen uitwisselen, zowel spontaan als op verzoek. Daarnaast werd in wezen in de wet ingeschreven dat een fiscale administratie haar eigen onderzoeksbevoegdheden kon gebruiken om gegevens in te zamelen voor een zusteradministratie. Die hoefde niet langer te gebeuren in het kader van een “eigen” onderzoek. De ene fiscale administratie kan met andere woorden sinds de wet van 2009 de andere voor de kar spannen. De juridische bezwaren die hierboven worden toegelicht tegen het voor de kar spannen van een administratie met uitgebreidere onderzoeksbevoegdheden die informatie kan verzamelen waar de eigen administratie niet kan achter komen, wordt hiermee alle behalve opgelost, wel in tegendeel het probleem wordt nog vergroot.

Een sterke vereenvoudiging van de Belgische taxatieprocedure, die meteen bovenvermeld probleem zou oplossen (dat wellicht nog verder voor vele geschillen zal zorgen), zou er dan ook in kunnen bestaan de verschillen in de onderzoeksbevoegdheden in kaart te brengen en ze vervolgens gelijk te schakelen. Dat het reeds Europees zeer sterk onder druk staand bankgeheim hierbij moet sneuvelen, lijkt voor de hand te liggen.

Indien ervoor wordt geopteerd om de zeer uitgebreide onderzoeksbevoegdheden van de douane overeind te houden, dan zou men er best voor opteren dit onder te brengen bij de strafprocedure, waar het ganse douanerecht nu reeds bij aanleunt. Bij het gelijkschakelen van de onderzoeksbevoegdheden zou de redactie van de tekst van deze onderzoeksbevoegdheden, die vaak nog dateren van 1938 of eerder, best eens onder de loep worden genomen om ze meteen conform te maken aan de rechtspraak van het Europees verdrag voor de Rechten van de Mens .

Bovendien kan het gelijkschakelen van deze onderzoeksbevoegdheden worden aangegrepen als eerste stap voor het bij elkaar voegen van de diverse fiscale administraties tot één fiscale administratie. Dit zal ongetwijfeld een belangrijke vereenvoudiging (met wellicht budgettaire weerslag) opleveren. In Nederland heeft men reeds een systeem waarbij er slechts één fiscale administratie bevoegd is voor de heffing en inning van alle belastingen.

Bio

De auteur van deze tekst is advocaat, gespecialiseerd in fiscale materies.

---

⁵ Cass. 14/9/2007

⁶ machtsafwendings: toepassen van een bevoegdheid die men heeft, maar voor een ander doel dan in de wet voorzien.

⁷ zie ook Fisc. Act. 2012, nr. 30